

Sak 5/20 Oslo SVs innspill til Grønn ny deal (vedtakssak)

1 Samfunnet vårt står overfor en klimakrise som vil medføre dyp urettferdighet og lidelse, om den ikke
2 løses raskt og på riktig måte. Gjennom våre politiske prosjekt bør SV være det partiet som tydeligst
3 tar denne kampen. En Grønn ny deal kan bli et slikt prosjekt.

4 Arbeidet med Grønn ny deal starter ikke fra null. SV har i mange år utarbeidet en rekke klimapolitiske
5 forslag som vil redusere norske og internasjonale klimagassutslipp. SV har i mange år også utarbeidet
6 en rekke politiske forslag for reduserte forskjeller, styrket velferd, full sysselsetting og styrket
7 naturvern.

8 Det har heller ikke manglet på offentlige utredninger og andre grundige, faglige innspill til hvordan
9 norske klimamål skal kunne nås. Mye tid er likevel gått tapt, og det er og vil bli stadig mer krevende å
10 matche det tekniske potensialet for utslippskutt med det som er klimavitenskapelig nødvendig og et
11 rettferdig norsk bidrag til den internasjonale klimadugnaden.

12 **Oppdraget**

13 Grønn ny deal må være et tydelig, ambisiøst og forståelig politisk prosjekt med et klart hovedmål.
14 Oslo SV foreslår følgende hovedmål for prosjektet:

15 *Redusere klimautslippene med 60% innen 2030, samtidig som vi sikrer full sysselsetting, reduserte*
16 *forskjeller og naturmangfold.*

17 Arbeidet med Grønn ny deal må ha som klart overordnet hovedmål å kutte tilstrekkelig med
18 klimagassutslipp. Alt som kan, må gå på strøm, og all strøm må være fornybar. Norge skal bli verdens
19 første fullelektrifiserte land. Elektrifisering kutter utslipp, gir arbeidsplasser under installering og
20 danner grunnlaget for utvikling av ny teknologi som kan eksporteres.

21 Et samfunn med økende ulikhet er mer konfliktfylt og mindre omstillingsdyktig. Klimaomstilling er i
22 seg selv et rettferdighetsprosjekt, men dersom det også føres en urettferdig økonomisk politikk kan
23 klimatiltak bli oppfattet som usosiale. Det må derfor føres en aktiv politikk for rettferdig omstilling,
24 samtidig som klimatiltak bør ledsages av politikk for mer rettferdighet på andre områder.

25 **Hovedprinsipper i en Grønn ny deal**

26 Klimakrisen krever en drastisk samfunnsendring. På samme måte som Stortinget vedtok de førende
27 prinsippene for norsk oljeproduksjon, trenger vi en aktiv statlig styring og tydelig politisk retning for
28 den klimaomstillingen vi må gjennom, og for en grønn nærings-, og industriutvikling. Oslo SV vil
29 foreslå følgende førende prinsipper som svar på klimakrisen:

- 30 1. Vi skal kutte 60% av Norges klimagassutslipp innen 2030. Hvert femte år skal det settes
31 tiårige delmål. Regjeringer kan ikke sette mål som er lavere enn de forrige.
- 32 2. Et årlig bindende klimabudsjett skal etableres som nasjonalt overordnet styringsverktøy.

- 33 3. Reduksjonene skal skje på norsk grunn, gjelde alle drivhusgasser og omfatte alle sektorer og
34 industrier. Bruk av internasjonale klimavoter skal kun brukes dersom politikerne mangler
35 noen få prosent for å nå målet.
- 36 4. Tap av naturmangfold skal stanses, terskelen for å bygge ut uberørt natur skal bli høyere og
37 grøntarealer skal sikres som en del av tilpasningen til klimaendringene, med mål om
38 fungerende økosystemer og økt karbonbinding.
- 39 5. Norge skal bli verdens første fullelektriske land gjennom aktiv bruk av politiske virkemidler,
40 krav og incentivordninger.
- 41 6. Den grønne omstillingen skal komplementeres av en aktiv politikk for å sikre full
42 sysselsetting.
- 43 7. Retten til fast jobb skal styrkes for å sikre tryggere rammer for arbeidstakere i omstilling.
- 44 8. Det skal føres en aktiv næringspolitikk for en grønn omstilling med en gradvis omlegging av
45 skattefordeler og subsidier til petroleumsutvinning og offensive støtteordninger for nye
46 næringer i utvikling.
- 47 9. Det skal legges opp til en styrt avvikling av petroleumsnæringen på norsk sokkel. Ingen nye
48 områder skal åpnes for petroleumsutvinning og leterefusjonsordningen må avvikles snarest.
- 49 10. En brei kompetansereform med opprettelse av nasjonale, partstyrte kompetansefond.

50 SVs rødgrønne byråd i Oslo leder an i klimapolitikken nasjonalt og internasjonalt. For SV er det
51 naturlig å se på hvordan en forpliktende klimabudsjettering, slik det gjøres i Oslo, kan overføres til
52 nasjonalt nivå.

53 **Klima og rettferdighet**

54 Det er viktig å ha med seg det perspektiv at å bekjempe klimakrisa i seg selv er å bekjempe en massiv
55 urett som bidrar til økte forskjeller internasjonalt og nasjonalt. De landene som har bidratt minst til
56 klimaendringene, rammes først og hardest av konsekvensene. De menneskene, i rike og fattige land,
57 som har bidratt minst til klimaendringene, rammes først og hardest av konsekvensene. Selv om det
58 finnes klimapolitiske virkemidler som vil kunne ramme sosialt urettferdig, og som noen ganger kan
59 og bør unngås, vil den største urettferdigheten være ikke å unngå katastrofale og irreversible
60 klimaendringer.

61 Det er helheten i SVs rødgrønne politikk som kan tilby folk en Grønn ny deal – ikke en politikk som
62 nødvendigvis vever sammen alle mulige klimapolitiske virkemidler med fordelingspolitiske
63 virkemidler. En hel del klimapolitiske tiltak og virkemidler har i utgangspunktet en positiv
64 fordelingseffekt, som når bomringene i Oslo omfordeler fra de relativt bemidlede og relativt få som
65 kjører bil til jobb, til de relativt mindre bemidlede og flere som reiser kollektivt. Noen klimapolitiske
66 virkemidler vil kunne innrettes på en slik måte at de virker sosialt progressive, eller i det minste
67 nøytrale, uten at det går utover hovedmålet om å kutte utslipp. Dette gjelder likevel ikke alle. Man
68 må være åpen for å la noen klimapolitiske virkemidler virke også sosialt regressivt, for deretter å
69 kompensere på andre måter – på samme måte som man ikke insisterer på å bake inn klimapolitiske
70 mål i alle mulige fordelingspolitiske virkemidler.

71 Tøffere reguleringer må på plass - påbud og forbud som virkemidler

72 I flere tiår har norsk klimapolitikk vært fokusert på generelle økonomiske virkemidler: CO2-avgifter
73 og klimakvoter. Norge har valgt å benytte seg av full fleksibilitet i kvotesystemet, og har ikke redusert
74 de nasjonale utslippene. Denne snevre politikken har forsinket den nødvendige omstillingen for å
75 fase ut oljeindustrien og bygge et nullutslippssamfunn i Norge. SV vil ha en solid økning i CO2-
76 prisingen. Konkrete og ambisiøse tiltak som faktisk reduserer klimagassutslippene og samtidig bygger
77 nullutslippssamfunnet må innføres.

78 SV mener forbud og påbud (reguleringer) må brukes mye mer aktivt i klimapolitikken. Forbud og
79 påbud kan innrettes sosialt rettferdig. CO2-prising av flytrafikken kan kombineres med et tak på
80 antall fossile flyreiser. Det er samtidig politiske reguleringer overfor næringslivet, ikke generelle
81 økonomiske virkemidler, som vil være mest effektivt for å elektrifisere luftfarten, i første rekke på
82 småbanenettet. Arbeidet med Grønn ny deal bør jobbe grundig med hvilke områder forbud og påbud
83 kan være styringseffektivt og rettferdig som rød og grønn klimapolitikk.

84 Sikre naturmangfold

85 Norges bidrag til å redusere verdens klimagassutslipp er i seg selv et veldig viktig tiltak for å sikre
86 naturmangfold. I dag er flere arter truet av utryddelse enn på noe annet tidspunkt i menneskets
87 historie. Ifølge FNs naturpanels siste rapport er klimaendringer nå den tredje største årsaken til
88 endringer i naturen, og dette nyanserer bildet og de tradisjonelle motsetningene mellom klassisk
89 naturvern og klimatiltak. Et av de viktigste tiltakene for å sikre naturmangfold er derfor å begrense
90 den globale oppvarmingen. Målet i Grønn ny deal om å redusere Norges klimagassutslipp med 60%
91 innen 2030 er dermed i seg selv et veldig viktig tiltak for å sikre naturmangfold. Dette er det viktig å
92 kommunisere tydelig i det videre arbeidet med Grønn ny deal.

93 Samtidig som Norges klimagassutslipp skal reduseres drastisk, må også det lokale naturmangfoldet
94 ivaretas. Arealendringer regnes som den største trusselen mot naturmangfoldet, og særlig behovet
95 for å bygge ny infrastruktur vil kunne føre til store konsekvenser for natur. De store arealendringene
96 og naturinngrepene som fossil infrastruktur fører til, som utbygging av vei, blir i liten grad gjenstand
97 for protester og debatt. Ved omstillingen må vi i størst mulig grad ivareta naturmangfoldet og
98 terskelen for å bygge ut uberørt natur må bli høyere. Det kan oppnås ved at konsekvensene for natur
99 får en sentral plass i mulige valg mellom ulike klimapolitiske virkemidler og tiltak i Grønn ny deal.

100 Sist, men ikke minst, er SV et miljøparti. SVs allerede etablerte og helhetlige politikk for å ta vare på
101 mangfoldet av planter og dyr og artenes leveområder, gjennom vern, fornuftig bruk og restaurering
102 av ødelagt natur, vil være en bærebjelke i SVs plan for å sikre naturmangfold. I Oslo kommune har vi
103 gjort mye for å styrke naturmangfoldet. Flere av tiltakene, som åpning av lukkede elve- og bekkeløp,
104 grønne tak og flere grøntområder, er også gode klimatilpasningstiltak.

105 Energibruk og energieffektivisering

106 Skal vi elektrifisere hele Norges energiforbruk, må det produseres mer fornybar energi. Samtidig
107 medfører all energiproduksjon kostnader – også for miljøet. Derfor er den mest miljøvennlige
108 energien den som ikke blir brukt. Det er fullt mulig med den teknologien vi har til rådighet å bruke
109 mye mindre energi på å løse de samme oppgavene. Energibruken vår må bli mer effektiv og dreies
110 fra ikke-fornybare til fornybare ressurser.

111 **Styrt avvikling av petroleumsnæringen**

112 Den planlagte produksjonen av fossil energi på globalt nivå bryter med klimamålene. I sin årlige
113 rapport om utslippsgapet har FNs miljøprogram beregnet at utslippene må reduseres nå, og kuttes
114 med 7,6 prosent per år fra 2020 til 2030 på globalt nivå. Med dette som kontekst, vil det selv om
115 Norge klarer å kutte alle utslippene fra produksjonen av olje og gass på norsk sokkel, likevel påhvile
116 oss et enormt ansvar for det produktet vi eksporterer.

117 Petroleumsnæringen nyter godt av et gunstig investeringsfradrag i særskatten (avskrivninger,
118 friinntekt og rentefradrag). Dette bidrar til å forsinke omstillingen og binder opp skattepenger som
119 kunne vært brukt til investeringer i andre næringer. I tillegg kommer leterefusjonsordningen som ble
120 innført i 2005 og gir milliarder til petroleumsselskaper hvert år.

121 **Kompetanse og omstilling**

122 Klimakrisen krever bruk av ny og bedre teknologi. Det øker behovet for kursing og ny kompetanse.
123 Eksempler på det kan for eksempel være installering av ladeinfrastruktur for elektrisk biler og båter,
124 bruk av droner i vedlikehold av kraftnettet eller installering av nye, smarte strømstyringssystemer. SV
125 vil gjennomføre en bred kompetansereform i arbeidslivet. Målet med reformen må være at dagens
126 og framtidens kompetansebehov dekkes og full sysselsetting.

127 Et av hovedgrepene er at staten og næringslivet går sammen om kompetansefond som muliggjør
128 kompetanseheving for den enkelte arbeidstaker. Partene i arbeidslivet må være med på å utforme
129 retningslinjene for bruk av midler fra fondet, og de må også styre fondet. Bedrifter kan få midler fra
130 fondet basert på avtaler om kompetanseutvikling mellom ledelse og tillitsvalgte. For personer med
131 boliglån, forsørgeransvar, og/eller økonomiske utgifter og forpliktelser, så er det i praksis umulig å ta
132 etter- og videreutdanning uten støtte til livsopphold. Kompetansefondene må derfor være så store at
133 de gir full lønnskompensasjon (inntil 6G).

134 Det må også utvikles korte og arbeidslivsrelevante etter – og videreutdanningstilbud. Dette må gjøres
135 i samarbeid med partene i arbeidslivet, og både i videregående skoler, fagskolene og universitets- og
136 høgskolene.

137 Utdanningssystemet må legges om slik at undervisningsfagene og utdanningsløpene sikrer den
138 kompetansen som er nødvendig i et fornybart samfunn. Dette henger sammen med en grønn
139 snuoperasjon av statlige virkemidler som for eksempel forskningsstøtte til forskning innenfor olje og
140 gass.

141 **Prioriteringer**

142 Grønn ny deal må være et tydelig og engasjerende prosjekt med en klar fremtidsvisjon. Det trenger
143 ikke å ta for seg alle mulige motsetninger og svare på alle mulige problemstillinger ved en grønn
144 omstilling. Ikke alle omstillingstiltak skal representere både rød og grønn politikk, det er helheten i SV
145 sin politikk som svarer på alle disse utfordringene. Arbeidet med prosjektet i partiet må preges av
146 kompromissvilje og av den raske omstillingen som kreves, slik at vi ikke forsinkes av omkamper.

147 Prosjektet tar ikke opp Norges klimafotavtrykk i utlandet, med unntak av for petroleumsnæringen.
148 Store deler av klimagassutslippene fra vårt forbruk havner på andre lands klimaregnskap, og dersom
149 vi ikke stiller krav til bærekraft vil det være et hinder for omstilling i eksportlandene. Videre er
150 volumet vi importerer fra andre land av ulike varer, en trussel mot bærekraft i seg selv. Dette

151 prosjektet er likevel avgrenset til innenlands grønn omstilling av egen næringsvirksomhet og
152 industri.

153 Oslo SV mener at en grønn ny deal kan bli et troverdig og konkret prosjekt for et klimavennlig Norge
154 som kan brukes som forhandlingskort og bli en sentral del av grunnlaget for en ny rødgrønn
155 regjering.

156 **Prosess**

157 Arbeidet med Grønn ny deal engasjerer partiet. Det er viktig at arbeidet kobles opp mot eksisterende
158 prosesser i partiet, forankres og at det lages en prosjektplan som indikerer klart og tydelig de ulike
159 trinnene i prosessen og når det skal tas beslutninger.

160 I forbindelse med valget i 2017 utarbeidet SV en kuttplan for 5 millioner tonn i løpet av fire år. Denne
161 er et godt utgangspunkt for en kuttplan som skal gi nærmere 32 millioner tonn i løpet av 10 år.

162 Et første utkast av en slik kuttplan bør foreligge før arbeidsprogramkomiteen legger frem sitt utkast
163 over sommeren, slik at vårt arbeidsprogram kan ta høyde for og integrere hovedtrekkene i planen.
164 Dersom kuttforslag avvises må andre kutt erstatte disse. Miljøpolitisk utvalg er i ferd med å utarbeide
165 en sektoroversikt over kutt som det skal samarbeides om.

166 Planen vil deretter gi et grunnlag for regjeringsforhandlinger med de rødgrønne. I løpet av tidlig vår
167 2021 må vi ha identifisert de første stegene som skal gjøres i omstillingen. Etter valget må arbeidet
168 med klimabudsjett for umiddelbar omstilling og kutt starte.

169 **Navn på prosjektet:**

170 Selv om navnet "Grønn ny deal" viser at planen er del av en global bevegelse, klinger navnet dårlig på
171 norsk, og det gir nok heller ikke folk flest i Norge noen assosiasjoner til det historiske i begrepet. Den
172 doble betydningen i "deal" er nok heller ikke noe de fleste tenker over. Oslo SV foreslår derfor at
173 prosjektet endrer navn til Grønn ny giv, Nytt grønt skifte eller Grønn ny plan.

Grønn ny deal-gruppen i Oslo SV er en ad. hoc gruppe nedsatt med det formål å skrive et forslag til innspill på representantskapsmøtet 04.02 2019.

Gruppen har bestått av:

- *Gunnell Erika Sandanger, leder*
- *Ola Wolff Elvevold*
- *Linn Helmich Pedersen*
- *Eirik Lindebjerg*
- *Guro Aasaaren*
- *Robert Kippe*
- *Bjørn Halvorsen*